

MĚŘENÍ – Laboratorní cvičení z měření

Měření VA-charakteristik bipolárního tranzistoru, část 3-10-2

Výukový materiál

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0093

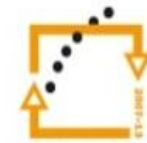
Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 22

Číslo materiálu: VY_32_INOVACE_SPŠ-ELE-6-III2_E3_10

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NÁZEV DUM

Předmět: MĚŘENÍ

Ročník: 3.

Jméno autora: Ing. Vít Krňávek

Škola: VOŠ a SPŠ Šumperk, Gen. Krátkého 1

Anotace : Kontrolní test k měření VA-charakteristik bipolárního tranzistoru a jeho hybridních parametrů.

Klíčová slova: volt-ampérová charakteristika, hybridní parametry, vstupní odpor, proudový zesilovací činitel, zpětný napěťový činitel, výstupní vodivost

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Vít Krňávek
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.*

POUŽITÉ ZDROJE

---

1. DOLEČEK, Jaroslav. *Moderní učebnice elektroniky - 2.díl, Polovodičové prvky a elektronky*. 1. vydání. Praha: BEN – technická literatura, 2005. 208 s. ISBN 80-7300-161-6.

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Vít Krňávek
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.*

TEST:

1. Nakreslete a popište VA-charakteristiky bipolárního tranzistoru v zapojení se společným emitorem.

2. Nakreslete a vysvětlete náhradní zapojení tranzistoru pomocí h-parametrů a význam jednotlivých prvků.

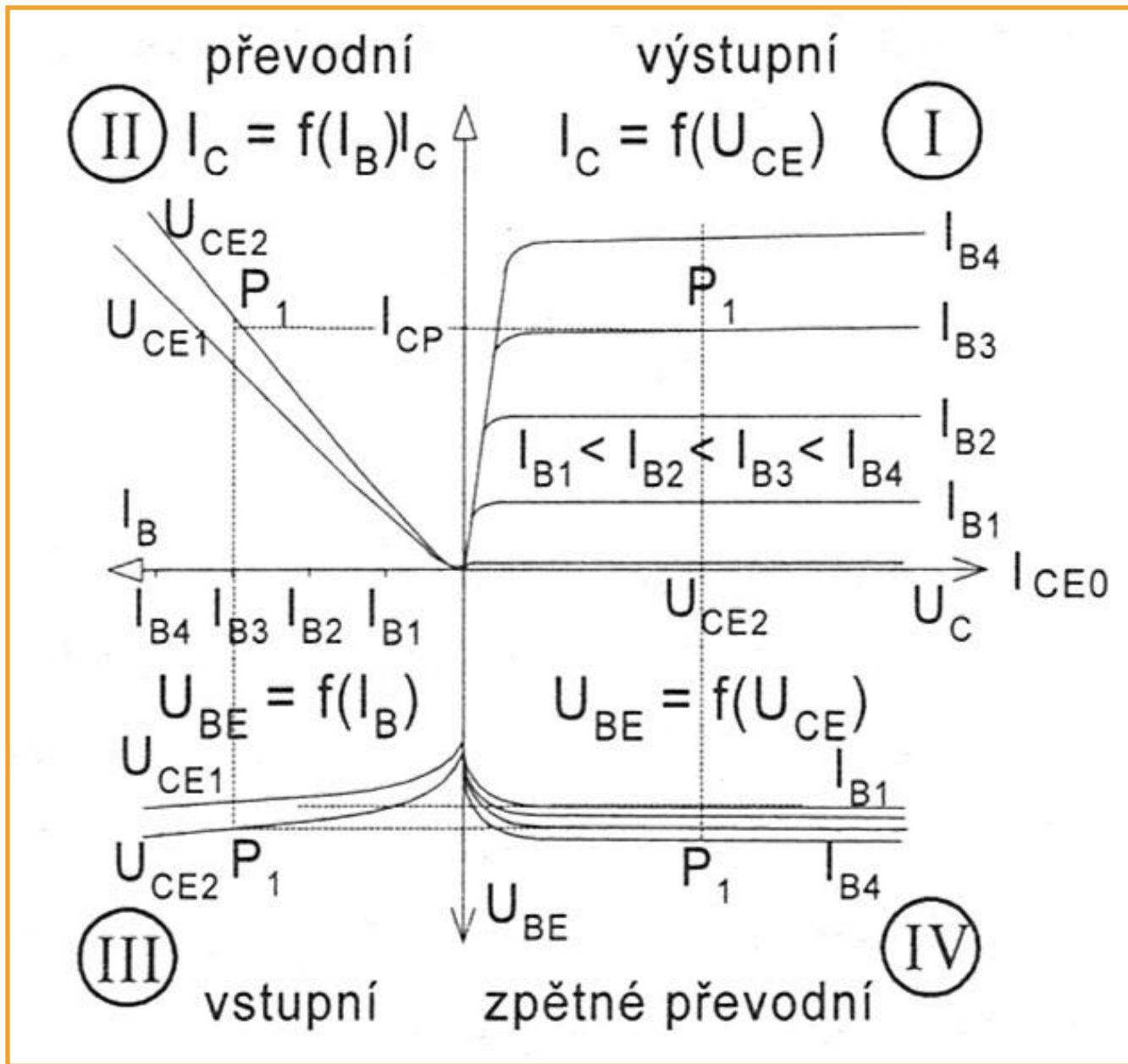

3. Jaký je rozdíl mezi statickými a dynamickými h-parametry?

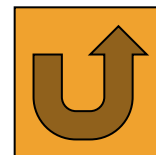
4. Nakreslete schéma zapojení pro měření VA-charakteristik tranzistoru a popište postup měření.

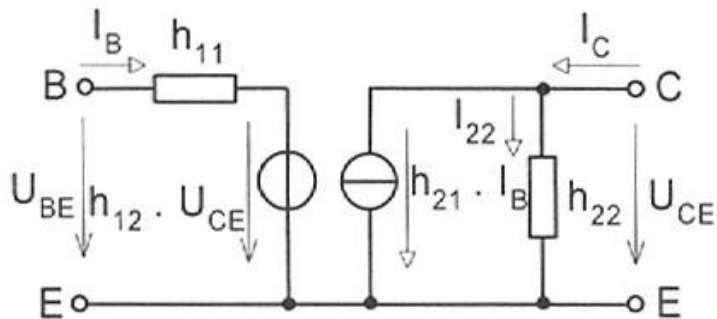

Zdroj: DOLEČEK (1), str. 61.

Měření VA-charakteristik bipolárního tranzistoru 3-10-2

$$U_{BE} = h_{11} \cdot I_B + h_{12} \cdot U_{CE}$$

$$I_C = h_{21} \cdot I_B + h_{22} \cdot U_{CE}$$

Vstupní odpor při výstupu nakrátko h_{11}

$$h_{11E} = \frac{U_{BE}}{I_B} \quad \text{při } U_{CE} = 0 \quad h_{11e} = \frac{\Delta U_{BE}}{\Delta I_B} \quad \text{při } \Delta U_{CE} = 0 \text{ a } U_{CE} = \text{konst.}$$

Zpětný napěťový činitel naprázdno h_{12}

$$h_{12E} = \frac{U_{BE}}{U_{CE}} \quad \text{při } I_B = 0 \quad h_{12e} = \frac{\Delta U_{BE}}{\Delta U_{CE}} \quad \text{při } I_B = \text{konst.}$$

Proudový zesilovací činitel při výstupu nakrátko h_{21}

$$h_{21E} = \frac{I_C}{I_B} \quad \text{při } U_{CE} = 0 \quad h_{21e} = \frac{\Delta I_C}{\Delta I_B} \quad \text{při } \Delta U_{CE} = 0 \text{ a } U_{CE} = \text{konst.}$$

Výstupní vodivost při vstupu naprázdno h_{22}

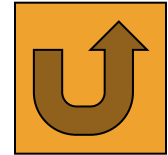
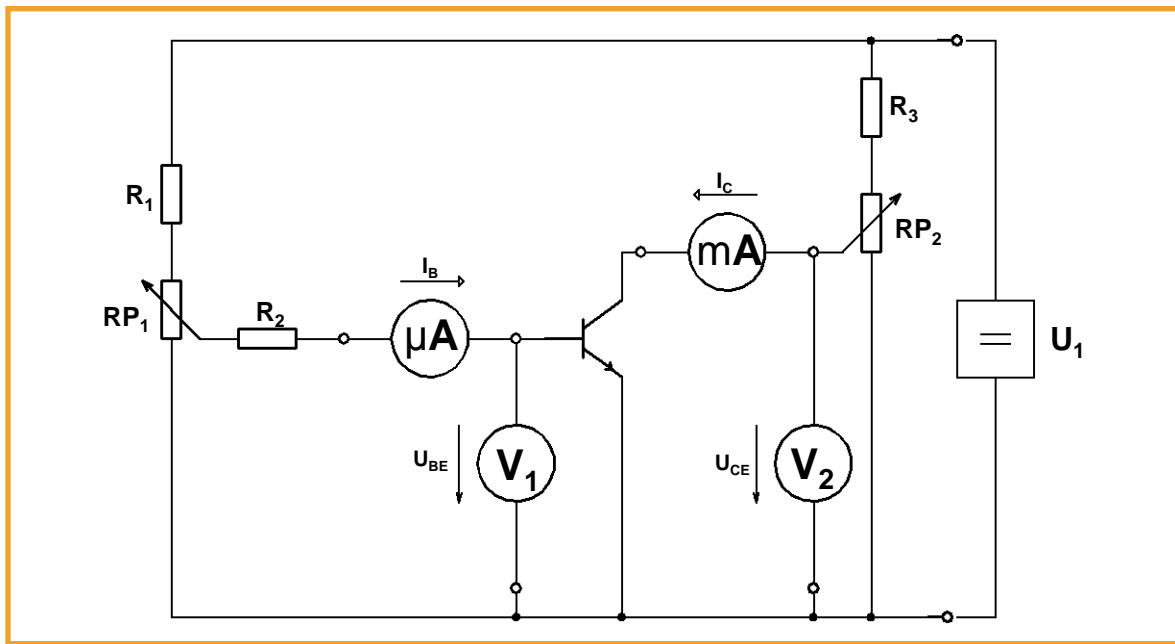
$$h_{22E} = \frac{I_C}{U_{CE}} \quad \text{při } I_B = 0 \quad h_{22e} = \frac{\Delta I_C}{\Delta U_{CE}} \quad \text{při } \Delta I_B = 0 \text{ a } I_B = \text{konst.}$$

Výrobci rozlišují hybridní parametry stejnosměrné a střídavé (dynamické).

Stejnoscsměrné parametry se označují velkým písmenem E a parametry střídavé malým písmenem e, které udává, že se jedná o zapojení se společným emitorem. Stejnoscsměrné parametry popisují vlastnosti tranzistoru v určitém pracovním bodu, není-li přiváděn signál, střídavé parametry (dynamické) se vztahují ke střídavému signálu přivedenému na vstup daného zapojení tranzistoru.

a) Měření charakteristik $I_C = f(U_{CE})$ a $U_{BE} = f(U_{CE})$ při $I_B = \text{konst.}$

Zapojíme obvod podle schématu pro měření. Připojíme zdroj napájecího napětí U_1 , na kterém nastavíme napětí asi 16 V. Potenciometrem RP_1 nastavíme konstantní proud I_B , potom postupně zvyšujeme potenciometrem RP_2 napětí U_{CE} v zadaném rozsahu. Pro jednotlivé hodnoty napětí U_{CE} odečítáme a do tabulky zapisujeme velikost proudu I_C a napětí U_{BE} . Zvýšíme hodnotu proudu I_B a celý postup opakujeme. Tímto postupem můžeme současně změřit VA-charakteristiky v I. a ve IV. kvadrantu.

b) Měření charakteristik $I_C = f(I_B)$ a $U_{BE} = f(I_B)$ při $U_{CE} = \text{konst.}$

Ve stejném zapojení nastavíme potenciometrem RP_2 konstantní hodnotu napětí U_{CE} a potenciometrem RP_1 postupně zvyšujeme hodnotu proudu I_B . Pro jednotlivé hodnoty proudu I_B odečítáme a do tabulky zapisujeme velikost proudu I_C a napětí U_{BE} . Zvýšíme hodnotu napětí U_{CE} a celý postup opakujeme. Tímto postupem můžeme současně změřit VA-charakteristiky ve II. a ve III. kvadrantu.